

	СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «НАУКОВІ ОСНОВИ ЗБЕРЕЖЕННЯ ТА РОЗМНОЖЕННЯ ВИДІВ У ДЕКОРАТИВНИХ НАСАДЖЕННЯХ» Рівень вищої освіти: Другий (магістерський) Спеціальність: <u>НЗ «Садово-паркове</u> <u>господарство»</u> Рік навчання: <u>1-й</u>, семестр <u>1-й</u> Кількість кредитів ECTS: <u>5 кредитів</u> Назва кафедри: <u>Лісового та садово-</u> <u>паркового господарства</u> Мова викладання: <u>українська</u>
Лектор курсу	доктор с.-г. наук, професор Ткачук О.П.
Контактна інформація лектора (e-mail)	tkachukop@ukr.net

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Дисципліна «Наукові основи збереження та розмноження видів у декоративних насадженнях» є обов'язковою компонентою ОПП.

Загальний обсяг дисципліни 150 год.: лекції – 26 год.; практичні заняття – 24 год., самостійна робота – 100 год.

Формат проведення: лекції, практичні заняття, семінарські заняття, консультації. Підсумковий контроль – екзамен.

ПРЕРЕКВІЗИТИ І ПОСТРЕКВІЗИТИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

При вивченні даної дисципліни використовуються знання, отримані з таких дисциплін: «Методологія та організація наукових досліджень в садово-парковому господарстві з основами інтелектуальної власності».

Основні положення навчальної дисципліни мають застосовуватися при вивченні таких дисциплін: «Дендропроєктування», «Реконструкція та реставрація садово-паркових об'єктів», «Декоративне садівництво».

ХАРАКТЕРИСТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Призначення навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Наукові основи збереження та розмноження видів у декоративних насадженнях» спрямована на отримання здобувачами основних відомостей про біолого-екологічні особливості деревних порід,

генеративне і вегетативне розмноження та основи вирощування їх садивного матеріалу.

Мета вивчення навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни «Наукові основи збереження та розмноження видів у декоративних насадженнях» є забезпечити знань із особливостей розмноження деревних рослин з метою їх більш ефективного використання у лісовому та садово-парковому господарстві.

Завдання вивчення дисципліни

Завданням дисципліни є висвітлення питань способів розмноження деревних порід, особливостей плодоношення та формування генеративних органів, системи заготівлі та використання репродуктивного матеріалу, проведення доглядів та адаптації деревних рослин.

ПЕРЕЛІК КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ, ЯКИХ НАБУВАЄ ЗДОБУВАЧ ПРИ ВИВЧЕННІ ДИСЦИПЛІНИ ВІДПОВІДНО ДО ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен володіти інтегральною, загальними та спеціальними (фаховими) компетентностями, зокрема:

Інтегральна компетентність (ІК):

Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у сфері садово-паркового господарства та у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень і здійснення інновацій за невизначених умов та вимог.

загальні компетентності (ЗК):

ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу, синтезу.

ЗК 2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 5. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК 6. Здатність розробляти та управляти проектами.

Спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК 1. Здатність розробляти технології вирощування декоративних рослин в закритому та відкритому ґрунті.

СК 2. Здатність проводити оцінку економічної ефективності та інноваційно-технологічних ризиків при впровадженні нових технологій при вирощуванні посадкового матеріалу.

СК 9. Здатність контролювати виробничу і проектну діяльність в галузі садово-паркового господарства.

СК 14. Здатність до отримання нових знань та проведення прикладних досліджень в галузі садово-паркового господарства, узагальнення та систематизації отриманої інформації.

СК 15. Здатність викладати спеціальні дисципліни в закладах вищої та фахової передвищої освіти, навчати співробітників інноваційної діяльності та здійснювати просвітницьку природоохоронну діяльність серед населення.

ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ВІДПОВІДНО ДО ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

РН 3. Пропонувати та впроваджувати у виробництво сучасні технології вирощування садивного матеріалу: декоративних дерев, кущів, квіткових культур, газонних трав.

РН 4. Оцінювати економічну ефективність пропонованих рішень.

РН 5. Пропонувати та організовувати еколого-біологічні та технологічні заходи створення та утримання об'єктів садово-паркового господарства, природних і культурних ландшафтів.

РН 15. Організовувати та виконувати просвітницьку природоохоронну діяльність серед населення.

Вивчення даної дисципліни формує у здобувачів вищої освіти соціальні навички (soft skills) такі як: комунікативність (робота з інформаційними джерелами), лідерські навички (реалізуються через створення здобувачами презентаційних матеріалів, робота в групах, робота в команді).

ПЛАН ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ з/п	Назви теми	Форми організації навчання та кількість годин		Самостійна робота, кількість годин
		лекційні заняття	практичні заняття	
1	Тема 1. Дендрологічні характеристики дерев та чагарників.	2	2	5
2	Тема 2. Основні біолого-екологічні характеристики деревних порід та особливості формування репродуктивних органів.	2	2	5
3	Тема 3. Генеративне розмноження.	2	2	10
4	Тема 4. Репродуктивні особливості основних деревно-чагарникових видів	2		5
5	Тема 5. Вегетативне розмноження деревно-чагарникових рослин	2	2	5
6	Тема 6. Сівозміни в постійних декоративних розсадниках, їх роль і значення.	2	2	5
7	Тема 7. Вирощування садивного матеріалу деревних видів	2	2	10
8	Тема 8. Вирощування садивного матеріалу чагарникових видів.	2	2	5
9	Тема 9. Сучасні технології вирощування садивного матеріалу багаторічних рослин.	2	2	10

10	Тема 10. Особливості удобрення та захисту культурних рослин.	2	2	10
11	Тема 11. Основи виведення декоративних сортів рослин та їх адаптація.	2	2	10
12	Тема 12. Основні засади збереження генофонду.	2	2	10
13	Тема 13. Особливості вирощування і формування в розсадниках штабових та інших щеплених форм садивного матеріалу.	2		10
Разом		26	24	100

Самостійна робота здобувача вищої освіти

Самостійна робота здобувача організовується шляхом видачі індивідуального переліку питань і практичних завдань з кожної теми, які не виносяться на аудиторне опрацювання та виконання індивідуального творчого завдання (презентації).

Самостійна робота здобувача є одним із способів активного, цілеспрямованого набуття нових для нього знань та умінь. Вона є основою його підготовки як фахівця, забезпечує набуття ним прийомів пізнавальної діяльності, інтерес до творчої роботи, здатність вирішувати наукові та практичні завдання.

Виконання здобувачем самостійної роботи передбачає, за необхідності, отримання консультацій або допомоги відповідного фахівця. Навчальний матеріал навчальної дисципліни, передбачений робочою програмою навчальної дисципліни для засвоєння здобувачем у процесі самостійної роботи, виносяться на поточний і підсумковий контроль поряд з навчальним матеріалом, який опрацьовувався під час аудиторних занять. Організація самостійної роботи здобувачів передбачає: планування обсягу, змісту, завдань, форм і методів контролю самостійної роботи, розробку навчально-методичного забезпечення; виконання здобувачем запланованої самостійної роботи; контроль та оцінювання результатів, їх систематизацію, оцінювання ефективності виконання здобувачем самостійної роботи.

Індивідуальні завдання здобувач виконує самостійно під керівництвом викладача згідно з індивідуальним навчальним планом.

У випадку реалізації індивідуальної освітньої траєкторії здобувача заняття можуть проводитись за індивідуальним графіком.

Під час роботи над індивідуальними завданнями, розв'язуванням задач не допустимо порушення академічної доброчесності. Презентації та виступи мають бути авторськими та оригінальними, інформація про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності – достовірною; у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей мають бути посилання на джерела інформації з дотриманням норм законодавства про авторське право і суміжні права.

Види самостійної роботи

№	Вид самостійної роботи	Години	Термін виконання	Форма та метод контролю
1	Опрацювання питань, що виносяться на самостійне опрацювання	40	щотижнево	Усне та письмове опитування /Тестування
2	Підготовка до лекційних та практичних занять (робота з інформаційними джерелами: опрацювання першоджерел)	30	щотижнево	Усне опитування
3	Індивідуальні завдання	30	2 рази на семестр	Усне та письмове
Разом		100		

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основні

1. Калініченко О.А. Декоративна дендрологія. Київ: Вища шк., 2003. 198 с.
2. Дідур І.М., Матусяк М.В., Прокопчук В.М., Монарх В.В. Лісопаркове господарство. Навчальний посібник. ВНАУ. 2020. 255 с.
3. Дідур І.М., Прокопчук В.М., Панцирева Г.В., Циганська О.І. Рекреаційне садово-паркове господарство. Навчальний посібник. Вінниця. 2020. 240 с.
4. Прокопчук В.М., Нейко І.С., Монарх В.В. Оцінка стану та перспективи реконструкції деревних насаджень музею-садиби М.І. Пирогова, м. Вінниця. *Сільське господарство та лісівництво*. Вінниця, 2016. Вип. №4. С. 162-169.
5. Мазур В.А., Прокопчук В.М., Панцирева Г.В. Первинне інтродукційне оцінювання декоративних видів *Liriodendron* в умовах Поділля. *Науковий вісник НЛТУ України*. 2025. № 28 (7). С. 40-44.
6. Маурер В.М., Пінчук А.П., Бобошко-Бардин І.М., Косенко Ю.І. Декоративне розсадництво: підручник. Київ : ВП НУБіП України, 2016. 368 с.
7. Маурер В.М., Пінчук А.П., Косенко Ю.І., Бобошко-Бардин І.М. Сучасні технології насінництва та деревного розсадництва: навчальний посібник. Київ: НУБіП України, 2018. 160 с.

Додаткові

1. Дендрофлора України. Дикорослі та культивовані дерева та кущі. Голонасінні: Довідник. За ред. М.А Махно, С.І. Кузнєцова. Київ: Вища школа, 2001. 207 с.
2. Порайонний асортимент дерев та кущів України. Київ, 2008.

3. Вітюк І.В. Методика формування садово-паркових об'єктів. Вінниця: НТК ВНТУ, 2016. 211 с.
4. Прокопчук В.М., Циганський В.І., Циганська О.І. Вплив стимуляторів росту на вкорінення живців самшиту вічнозеленого *Buxus sempervirens* L. в умовах закритого ґрунту. *Науковий вісник НЛТУ України*, 2018. Вип. 28 (7). С. 57-59.
5. Прокопчук В.М., Матусяк М.В. Особливості проведення реконструкції зелених насаджень ботанічного саду «Поділля» ВНАУ. *Сільське господарство та лісівництво*. Вінниця, 2017. Вип № 6. С. 125-133.
6. Прокопчук В.М., Циганський В.І., Циганська О.І. Удосконалення елементів вегетативного розмноження самшиту вічнозеленого (*Buxus sempervirens* L.) методом живцювання в умовах закритого ґрунту. *Сільське господарство та лісівництво*. Вінниця, 2017. Вип. № 6. С. 17-23.
7. Прокопчук В.М., Циганський В.І., Циганська О.І., Матусяк М.В. Біостанціонер Вінницького національного аграрного університету як навчальна, наукова та виробнича база у підготовці фахівців садово-паркового господарства. *Сільське господарство та лісівництво*. Вінниця, 2017. Вип. №7. С.87-94.
8. Cherniak V.M., Prokopchuk V.M., Monarkh V.V. Some prospects of growing and use of Chinese aster for space greening in Podillia zone. *Scientific Bulletin of UNFU*. 2018. Vol. 28. № 7. P. 22-26.
9. Ткачук О.П., Мазур О.В. Наукові принципи підбору декоративних рослин в урбоекосистемах для забезпечення природоохоронних функцій. *Екологічні науки*. 2026. № 4 (67). С. 120-125.
10. Didur I., Tkachuk O., Pansyryeva H., Senyk I., Tsyhanskyi V., Shkatula Y., Verheles P., Mazur O. Phytomeliorative potential of alfalfa (*Medicago sativa* L.) for the restoration of degraded soils. *Ecological Engineering & Environmental Technology*. 2026. Volume 27 (2). P. 315–325. DOI: <https://doi.org/10.12912/27197050/217582>
11. Tkachuk O., Verhelis V., Husak O. Problems of functioning of protective forest belts for carbon sequestration and phytomelioration of soils in the context of climate change. Monographic series «European Science». Book 47. Part 1. 2026. P. 401-419. DOI: 10.30890/2709-2313.2026-47-01
12. Ткачук О.П., Вергеліс В.І. Фітомеліорація деградованих ґрунтів вирощуванням люцерни посівної (*Medicago sativa* L.). *Зрошуване землеробство*. 2026. Вип. 85. С. 95-101.
13. Didur I., Tkachuk O., Pansyryeva H., Mazur K., Chabaniuk Ya., Chepernaty Ye., Shkatula Yu., Pelekh L., Hetman N., Kozak Yu. Features of the distribution of types of forest polyprotective forest belts in the forest-steppe of Ukraine. *International Journal of Ecosystems and Ecology Science (IJEES)*. 2025. Vol. 15 (2). P. 125-136.

Інформаційні ресурси

1. Food and Agriculture Organization of the United Nations. Genebank Standards for Plant Genetic Resources for Food and Agriculture. Rome: FAO, 2014. URL: <https://www.fao.org/cgrfa/resources/publications/8/en>
2. Наукова бібліотека Вінницького національного аграрного університету. Веб-сайт: <https://vsau.org/studentamm/biblioteka>
3. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. Веб-сайт: <https://www.nbuv.gov.ua/>
4. Національний ботанічний сад імені М. М. Гришка НАН України. Веб-сайт: <https://www.nbg.kyiv.ua/>
5. Національний університет біоресурсів і природокористування України. Цифрова бібліотека. Веб-сайт: <https://dglib.nubip.edu.ua/>
6. Plants of the World Online, Royal Botanic Gardens, Kew. Веб-сайт: <https://powo.science.kew.org/>
7. International Plant Names Index. Веб-сайт: <https://www.ipni.org>

СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ ТА ВИМОГИ ДО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

У кінці семестру, здобувач вищої освіти може набрати до 60% підсумкової оцінки за виконання всіх видів робіт, що виконуються протягом семестру, до 10% за показники наукової, інноваційної, навчальної, виховної роботи та активності здобувача і до 30% підсумкової оцінки – за результатами підсумкового контролю.

Розподіл балів за видами навчальної діяльності

	Вид навчальної діяльності	Бали
Атестація 1		
1	Участь у дискусіях на лекційних заняттях	6
2	Участь у роботі на практичних заняттях	8
3	Виконання контрольних робіт, тестування	9
4	Індивідуальні творчі завдання (виконання презентацій за заданою проблемною тематикою)	7
	Всього за атестацію 1	30
Атестація 2		
6	Участь у дискусіях на лекційних заняттях	6
7	Участь у роботі на практичних заняттях	8
8	Виконання контрольних робіт, тестування	9
9	Індивідуальні та групові творчі завдання (виконання презентацій за заданою проблемною тематикою)	7
	Всього за атестацію 2	30
	Показники наукової, інноваційної, навчальної, виховної роботи та студентської активності	10
	Підсумкове тестування	30
	Разом	100

Відповідність шкал оцінок якості засвоєння навчального матеріалу

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за національною шкалою для екзамену
90 – 100	A	відмінно
82-89	B	добре
75-81	C	
66-74	D	задовільно
60-65	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Якщо здобувач вищої освіти упродовж семестру за підсумками контрольних заходів набрав (отримав) менше половини максимальної оцінки з навчальної дисципліни (менше 35 балів), то він не допускається до екзамену.

Програма навчальної дисципліни передбачає врахування результатів неформальної та інформальної освіти при наявності підтверджуючих документів, як окремі кредити вивчення навчальних дисциплін.